

that we subscribe
s of Presbyterian
ounded upon and

Il be ordained or
elders or deacons,
(statement.)

lit punt in Neder-
in in het geheele
Een der grootste
emaakt is wel dat
middellijk hebben
zelf wel in. Wat
t van geplukt.

en temidden van
recht dat het mis-
and moeilijk maakt
gebeurt, goed te
dat men nu in
merica" weer ernst-
rde leer en zede,
een verkankerde
dbelijdenis voor-
nen met biddend
st wil men nu de
re prediking des
eramenten. In het
weer in eere her-

ke Gereformeerde
c onmiddellijk een
rwe en herleeft
egen toe te wen-
een riem onder
and wordt onder-
stantie wordt door
nieuwe beweging
de „stated clerk”
de voorzitter van
den „kerkeraad”
zoeken opdat deze
erkgebouw aan de
erk zou weigeren
en zijn.

weten en wie de
de nieuwe „As-
The Presbyterian
nmonwealth Buil-
flet nummer van
igrijkt. Het abon-
voor 7 maanden;
let blad verschijnt

chter om u korte-
leelen, dat er ook
n Nederlandsche
van de Gerefor-
rije genade; Hem
C. VAN TIL.

tiel ons te ver-
renzing van ons
maar om tegen-
at neiging heeft
aat, den diepen
er is dan onze
geest op geest,
t, die van verre
uit Wien het
ijn ons verlicht.

te Redevoeringen
Woltjer-Comité.

ISATIE

Zending.

ynode te Amster-

ook nu weer aan
de kwestie der
l ook gesproken
en zelfs heeft
zich zal uitspre-
nke kerken
elen, maar, gelijk
as bepalen.

kelijk gemaakt
de deputaten tot
te bieden, komt
Men kan het
s en dus de be-
Wat er dus aan
eelt te zeggen.
rom dit rapport
oegezonden? Met
eschiedt dit wel
gedaan hebben
e synode niet te
estie-K. van Dijk

Dit staat vast volgens besluiten op de synode
Middelburg genomen, vooral inzake het Lie-
erenboek en het Psalmboek van v. Dijk, maar
blijkt ook uit een brochure van Ds van Dijk,
waarvan de kerkeraden kennis hebben kunnen
nemen.

Men herinnert zich nog het Middelburgsche be-
luit?

1. dat voorloopig in de godsdienst oefeningen
het zendingsterrein gebruikt mogen worden
het psalmboek in de berijming van Ds van Dijk
en het liederenboek, samengesteld door de verschil-
lende conferenties van zendelingen onder de Java-
nen; en

2. dat zij (n.l. de synode) erop aandringt, dat de
17. Vergadering van miss. predikanten, in ver-
band met de synode van de Javaansche kerken op
Midden-Java, met de andere corporaties, die onder
de Javanen arbeiden, en met de Javaansche kerken
op Oost-Java en Noord-Java trachten te komen
tot een gemeenschappelijk liederenboek, waarin
de 150 psalmen zijn opgenomen."

Over dit dubbele besluit hebben wij indertijd
dezer plaatse reeds geschreven. Wij zijn nog
steeds bij onze meening gebleven en zijn er zelfs
in bevestigd, dat de synode van Middelburg zich
vergist heeft.

Ds van Dijk heeft dan ook krachtig, op aller-
lei wijze, in Indië zelf en in het vaderland,
deze besluiten geprotesteerd en geageerd. En
hij brengt dan ook zijn bezwaren op de synode
van Amsterdam.

Inderdaad lijkt het ons heel vreemd, dat Middel-
burg in 1933 het liederenboek in één naam
noemde met het psalmboek; het is nu toch wel
algemeen bekend, dat het liederenboek niet in
onze kerken en in onze zending thuis behoort. Het
nu hetzelfde zijn, als in onze Geref. Kerken in
Nederland de gezangenbundel der Herv. Kerk
naast de psalmen werd aanbevolen!

Naast deze fout kwam nog een tweede: de
Afzonderlijke Vergadering van missionaire predi-
kanten zou samenwerking moeten zoeken met de
andere zendingen, en dat dan in bond met de
Javaansche kerken op ons zendingsterrein!

Is dit gelukt? Krijgen wij een bundel, door deze
heterogene elementen vergaderd?

Gelukkig niet! De Oost-Javazending met name,
heeft de synode van Middelburg wel diep be-
schaamd. Zij heeft ronduit gezegd: Wij denken
er niet aan alle psalmen op te nemen! Zij maakt
er zelfs principieel bezwaar tegen. Denk maar aan
de vloekpsalmen! En bovendien vindt zij het niet
nodig, omdat er een psalmberijming is: n.l. van
Ds van Dijk!

Mij dunkt, dat nu de weg voor de synode van
Amsterdam gebaad is, om Middelburg los te
laten, en het voorstel van Ds van Dijk aan te
nemen. Dan is tenminste deze kwestie van de baan.

Wat het voorstel van Ds van Dijk is? Kort ge-
zegd: invoering van de door hem in het Javaansch
berijmde psalmen, met verschillende gezangen, ook
door hem bewerkt, vermeerderd.

Natuurlijk zal het mogelijk zijn, dat zijn psalm-
berijming feilen heeft. Nu, Ds van Dijk staat zijn
berijming aan de synode af; deze wordt alzoo
eigendom der kerken. Alle noodige verbeteringen
kunnen dan worden aangebracht.

Hulde, Ds van Dijk! Zoo hoort het. Alleen een
door de kerken goedgekeurde en aanvaarde psalm-
berijming mag op ons terrein een plaats hebben.

Van de zijde der Javaansche kerken op ons
terrein zullen wij geen bezwaar hooren. Reeds op
de Javaansche synode van 1932 te Djocja werd
besloten de door Ds van Dijk berijmde psalmen
te zingen; op de synode van Solo werd verzekerd,
dat door het besluit van Middelburg daarin geen
verandering was gebracht. En nu werd in Juli
op de synode van Poerwokerto besloten de her-
mene psalmberijming in te voeren; of hierbij ook
zijn de door Ds van Dijk bewerkte gezangen,
weet ik niet; maar dat zal wel blijken.

Een andere kwestie zal zijn: de scheiding tus-
schen Ds van Dijk enerzijds en de meeste der
andere zendelingen anderzijds.

Ds van Dijk heeft zijn mede-arbeiders van aller-
lei zonden beschuldigd. Het is waar, deze hebben
in inderdaad „vreemd” rapport tegen Ds van
Dijk, ingediend bij de generale deputaten, terugge-
komen! Maar zij hebben erbij gezegd: terugne-
ming van een beschuldiging houdt volstrekt niet de
erkenning in van de onwaarheid dezer beschuldi-
ging! Het wil alleen maar zeggen, dat men ze
aan de tafel neemt, en van verdere behandeling
afziet.

Nu, daarmee neemt Ds van Dijk geen genoegen.
De generale deputaten hadden aan de Afzonder-
lijke Vergadering van missionaire dienaren inlich-
tingen gevraagd over de houding van Ds van Dijk
inzake zijn psalmberijming en het liederenboek.
Dr Bakker stelde het antwoord op, dat door de
meeste missionaire dienaren werd ondertekend.
Ds van Dijk heeft toen aan de ondertekenaars
aan talrijke onjuistheden en onwaarheden in dat
stuk bericht, met het gevolg, dat één zijn onder-
tekening terugnam. De anderen handhaafden hun
naam.

En daarop heeft hij een klacht bij de zendende
kerken ingediend.

En nu is dat stuk wel van de tafel genomen,

wat inderdaad vreugde bereidt, maar men heeft
erbij gezegd: „en toch hebben wij gelijk”. Dit doet
de vreugde weer haastig verdwijnen.

Over deze kwestie zal de synode moeten oor-
deelen.

De synode kan verschillende personen over deze
dingen hooren, b.v. Ds Bergema, die in het land is.
Maar Ds Bergema heeft zelf dit stuk, vol van
beschuldigingen tegen Ds van Dijk, ondertekend;
hij is dus partij in deze zaak. Zou het goed zijn,
dan moest ook Ds van Dijk gehoord kunnen
worden.

Wij kunnen niet anders dan ons vertrouwen
in de synode uitspreken. Zij zal zeker niet in de
fouten van Middelburg vervallen, maar uit eigen
oogen zien. Laat zij recht doen, gerechtigheid
oefenen, zonder aanzien des persoons.

Het gaat niet allereerst om Ds van Dijk, maar
om de zending, om Gods zaak. En het is ook
Gods zaak, dat de eer Zijner dienaren door Zijn
kerk wordt gehandhaafd.

Er komt nog een belangrijke zedingszaak op de
synode, n.l. een mogelijke beroeping van Ds Ber-
gema door Nijverdal tot zending.

Men weet, dat hij missionair dienaar voor Fries-
land was te Keboemen. Toen werd hij benoemd tot
„docent” op Soemba, welke benoeming hij aan-
nam. Daarmee was beslist, dat hij emeritus-
missionair dienaar zou worden. Maar zie, nu
wenscht hij door Nijverdal tot zending beroepen
te worden.

Wij hebben eenige weken geleden reeds iets
over deze kwestie gezegd, en komen er nu niet op
terug. Het is ook niet nodig, want aan de syn-
ode zal slechts om advies worden gevraagd, ter-
wijl het volgende jaar de zendingssynode der drie
Noordelijke provincies zelfstandig een beslissing
zal nemen. Er zal dus nog wel eens gelegenheid
zijn op deze zaak terug te komen, temeer, omdat
men ons verzocht heeft ook deze zaak eens te
bezien van uit het oogpunt van Ds Bergema.

Dat Ds van Dijk aan de synode van Amsterdam
rechtsherstel vraagt ten opzichte van de beschul-
diging door de synode van Middelburg, alsof hij
Keboemen eigenmachtig had verlaten, en zich naar
Wonosobo had begeven, voordat hem daartoe toes-
temming was verleend, laten wij rusten. De zen-
dingssynode van Friesland heeft duidelijk genoeg
bewezen, dat Middelburg door verkeerde voorlich-
ting der generale deputaten, zich absoluut ver-
gist had.

Er ware meer te noemen. Maar hetgeen wij hier
naar voren brachten zegt het ons genoeg, dat Am-
sterdam niet het minst belangrijk belooft te worden
door den arbeid, in den dienst der zending te ver-
richten.

De God der zending zegene daarin de synode,
geve haar licht en wijsheid en rechtvaardigheids-
zin, en stelle haar zoo tot een rijken zegen.

J. D. W.

Een interview met den heer Van Geelkerken.

Tijdens verblijf in het buitenland knipte ik voor „Pers-
schouw” uit „De Groene Amsterdammer” enkele zeer
merkwaardige passages uit een interview, waarin de
heer Mussert, algemeen leider der N.S.B., behalve een
reeks domheden ook allerlei zeer duidelijke dreigemen-
ten tegen kerk en „geestelijkheid” geuit had. De copie
Persschouw was echter te laat aangekomen; en sinds
vernam ik, dat de antirevolutionaire dagbladsers er wel
zoo veel notitie van had genomen, dat mijn copie voor onze
lezers geen zin meer had. Ik hield ze daarom maar in.

Sedert heeft de pers der N.S.B. groot misbaar gemaakt,
en gezegd, dat de „Groene Amsterdammer” het verhaal
maar gefantaseerd had. Wie weet, hoe schrikbarend deze
pers liegen kan, gelooft onmiddellijk de verklaring van
den heer Brouwer, in „De Groene”, dat het interview
wel degelijk betrouwbaar weergegeven was; hij toonde
trouwens met de stukken aan, dat men van N.S.B.-zijde
zich zelf weersprak.

Thans evenwel geven we een vervolg op de geschie-
denis. Het betreft een interview met den heer Van
Geelkerken, die in het Duitsch een titel krijgt, die hier-
onder bepaalde associaties wekt: Stellvertreter des
Führers. Mr G. A. Boon, lid der Tweede Kamer, vertelt
in „De Groene” (1 Aug.):

Kort geleden promoveerde aan de Universiteit te
Giessen Dr Dr Helmut Otto, die van de juridische
faculteit den doctorstitel in het kwadraat ontving voor
zijn dissertatie over „Die flämischen und holländischen
Nationalbewegungen”. Natuurlijk wilde de heer Otto
de Nederlandsche Nationaal-Socialistische Beweging,
waarover hij in het blad van zijn gowleider Florian
„Die Volkspartei” onder den titel „Hou Zee” reeds
een geestdriftige beschrijving had gelezen („Jede vor-
überziehende Gruppe grüßte ihren Führer mit dem
von der NSB. übernommenen deutschen Gruss”) uit
eigen aanschouwing leeren kennen en dies begaf hij
zich ter verzameling van gegevens voor zijn proef-
schrift in Augustus 1935 naar het Hoofdkwartier der
N.S.B. te Utrecht. Daar hem werd medegedeeld, dat
Ir Mussert op dat oogenblik „in Niederländischen-
Indien in einem grossangelegten Propagandafeldzug

von Versammlung zu Versammlung” vloog, moest hij
zich tevreden stellen met den „Stellvertreter des Füh-
rers” den heer van Geelkerken. En wat teekende Dr
Otto uit den mond van Musserts plaatsvervanger op?

„Tagtäglich strömen immer mehr Anhänger zu un-
seren schwarzroten Fahnen. Der Geist unserer Leute
ist glänzend, und dass wir auf dem rechten Wege sind,
beweist uns das Geheul der jüdischen, liberalistischen
und marxistischen Grosstadtresse. Aber allen Ge-
walten zum Trotz marschieren wir! Auf unserer Seite
steht das Militär mit seinen Offizieren; in einem
Fliegerlager waren 95 % der Stimmen für uns. Auch
die staatliche Polizei in den Grossstädten ist auf un-
serer Seite; während die regierende Königin unseren
Bestrebungen gegenüber uninteressiert ist, begünstigt
sie die Kronprinzessin Juliana für unsere Idee. Ihre
gesamte Umgebung sind Nationalsozialisten!”

De bedoeling is duidelijk: „Gij, Deutsche Nazi's,
maakt u zoo warm over Oostenrijk, Danzig en Memel,
bedenkt toch dat in het stamverwante Dietschland het
geheele leger, het korps vliegers en de politie onze
broeders zijn”. Is grooter misleiding en leugen denk-
baar? Maar veel ergerlijker is wat gezegd wordt over
ons Koningshuis. Onze Koningin zou niet het minste
belang in de „Beweging” stellen. Och neen, onze
Koningin, van wie ieder, die met Haar in aanraking
komt, weet dat Zij altijd met intense belangstelling
alles medeleeft, wat in Haar volk omgaat, zou zich
niet voor staatszaken interesseren! Maar de Deutsche
Nazi's kunnen, zoo vervolgt de heer van Geelkerken,
gerust zijn: de troonopvolgster en Haar geheele om-
geving zijn allen vurige nationaal-socialisten. En dit
zegt de leiding van de Partij, die zich beroemt op
haar z.g. Oranjeliefde en die zich niet ontziet met
dergelijke leugens het Vorstenhuis in den politiekeen
strijd te betrekken.

Ook over het einddoel van de N.S.B. lichtte de heer
van Geelkerken den heer Otto in: „Unser Fernziel
besteht in der Errichtung des Gross-Dietschen Reiches,
zu dem auch die Flamen in Belgien und Nordfrank-
reich gehören”.

Een teer punt bij het interview was het Joden-
vraagstuk. Weliswaar is de „Ariëraparagraaf” een der
weinigste programmapunten, die de N.S.B. niet van de
Duitsche moederpartij heeft overgenomen, maar ik
heb onlangs twintig bewijzen van het anti-semitisme
der N.S.B. geleverd. Toch zeide dezer dagen Ds van
Duyl op zijn propagandareis in Indië, dat de N.S.B.
volstrekt niet anti-semitisch is. Ach ja, in Indië is
het naar voren brengen van het rassenvraagstuk
ietwat gevaarlijk, want Herr Otto erkent, dat het
moeilijk is dit te sterk op den voorgrond te brengen,
omdat „in Holland seit 300 Jahren Mischehen mit der
Kolonialbevölkerung geduldet und als vollgültig aner-
kannt werden”. Daarom is 't wenschelijk in Indië niet
met het begrip „Mischlinge” aan te komen.

De heer van Geelkerken onthult echter in het inter-
view nog eens het ware standpunt der N.S.B.: „Wir
bedauern, dass uns von Deutschland in letzter Zeit
Judenfreundschaft und andere schöne Dinge vorge-
worfen werden. Gewiss, wir haben keinen Ariërapa-
graphen und haben Juden in unsere Reihen aufgenom-
men; das besagt aber nicht, dass wir Judenfreunde
sind und ich kann Ihnen verraten, dass die 150 Juden,
die wir unter unseren 54000 eingeschriebenen Mitglie-
dern haben, sich in unseren Reihen nicht sonderlich
wohl fühlen. Eine Anzahl von Ihnen ist in letzter
Zeit auch schon wieder ausgetreten”.

En verder: „Sie werden begreifen, dass wir uns
unter diesen Umständen nicht auf das Rasseprinzip
festlegen dürfen. Auch bei uns in Holland gilt der
Grundsatz: „Die Politik ist die Kunst des Möglichen”
Für uns geht es darum, zunächst einmal die Macht
im Staate zu erobern.”

Het is heel duidelijk: In Holland moeten wij daar-
mede voorloopig wat voorzichtig zijn, maar Deutsche
Nazi-broeders, maakt u niet ongerust, als wij eenmaal
de macht in handen zouden krijgen, dan spelen wij
het met de Joden op uw manier ook wel klaar.

Dit interview, te vinden op pag. 78, 79 en 80 van
de dissertatie van Kamerad Dr Dr Helmut Otto en
eerbiedig „Meinem Gauler Pg. Staatsrat Friedrich
Karl Florian M. d. R.” opgedragen, zal men moeilijk
weer kunnen beantwoorden met: „Es ist nich wahr”.

De beide interviews kwamen precies op tijd: ze
kwamen vóór de vergadering der Generale Synode van
de Gereformeerde Kerken in Nederland.

„De Gereformeerde School” over „bepaalde
invloeden”.

In „De Gereformeerde School” (10 Aug.) komt volgen-
de recensie voor:

Dr C. N. Impeta. „Zelfonderzoek noodzake-
lijk”. Uitgave J. H. Kok N.V. te Kampen,
1936.

Dr Impeta heeft ons Gereformeerde volk verrijkt
met een voortreffelijke brochure. Hij toont aan, hoe
naar de Schrift, naar Belijdenisschriften en Formu-
liëren het zelfonderzoek noodzakelijk is. Zelfonderzoek
niet alleen omtrent den stand des geloofsleuens, maar
ook omtrent onzen staat voor God.

Zooals onze lezers weten, was door onderscheiden
broeders, o.a. door Ds van Dijk van Groningen, Ds
Veenhof van Haarlem en den heer Janse van Bigge-
kerke, over deze materie anders geoordeeld.

Wij meenen, dat de wijze, waarop Dr Impeta aan-
toont, dat deze broeders zich vergissen, zeer over-
tuigend is.

Wij zijn er wel van doordrongen, dat met het be-
spreken van dit punt slechts een enkel symptoom
aangeraakt wordt van een beschouwing, die
onder ons begint op te komen.

Des te grooter is de waarde van de brochure van
Dr Impeta, dat hij dit symptoom zoo krachtig en zoo
uitmendend heeft weten te bestrijden. Wij hopen, dat
deze brochure veel gelezen wordt en mag meehelpen
om bepaalde invloeden, welke wij niet nuttig achten
voor het Gereformeerde leven, te keeren.

Redacteuren van dit blad zijn de heeren Prof. Dr. J. Severijns, J. v. d. Waals, Prof. Dr. J. Waterink. We mogen derhalve wel aannemen, dat „J. W.” hier beteekent: Prof. Dr. J. Waterink. Tegenover hem volstaan we met een herhaling van wat reeds eerder hier opgemerkt werd: dat het een uit wetenschappelijk oogpunt ongegrond poging is, de beschouwingen, die door Ds. Van Dijk, Ds. Veenhof, en den heer Janse over het onderhavige punt gegeven zijn, te herleiden tot één bepaalde beschouwing, die „onder ons begint op te komen”. Gelijk het ook voor Dr. Impeta wel een niet begeerde lof zal zijn — al hebben we het dadelijk zien aankomen — dat zijn brochure zich gemakkelijk laat gebruiken als strijdmateriaal in de hand van sommigen, die over zijn hoofd heen anderen — niet genoemden — willen bestrijden. Gelukkig zijn er ook nog mensen, die inzake bepaalde uitspraken naar argumenten vragen, en die wel zoo goed thuis zijn in de kerkelijke wereld, dat ze het gegeneraliseerde van den recensent in „De Gereformeerde School” zonder schade kunnen lezen. Zulke recensies doen tegenwoordig minder kwaad dan tien jaar geleden; een bewijs, dat we in sommige opzichten heusch vooruitgegaan zijn.

Vroeger en nu.

In „IJmuiden Kerkbode” schrijft de heer T. van Popta:

In de dagen van Kuiper en Bavinck, Woltjer en Fabius werden de grote vraagstukken behandeld als schrijftitiek, pantheïsme, zonde, schuld en straf. Daarin namen onze voormannen positie in tegenover het ongelof. Verschil van mening was daar niet zo veel bij te verwachten.

Maar de studie treedt nu meer in bijzonderheden, er komen afgeleide beginselen aan de orde, er wordt over de oude vraagstukken nog eens nieuw licht geworpen. Er ontstaat behoefte om de ingenomen positie nader te funderen in verband met nieuwe vraagstukken op wetenschappelijk terrein. Als we terugzien naar oudere perioden in de Chr. kerk, waarin de wetenschap bloeide, dan vinden we ook die verschijnselen. Naast de theologie moet men zich bemoeien met de staatkundige vraagstukken en met de wijsgerige verklaring der dingen.

Wantrouwen zaaien?

In hetzelfde orgaan merkt dezelfde schrijver op:

Wat wordt de plank ver mis geslagen als men Prof. Schilder wil toedichten, dat hij poogt wantrouwen te zaaien jegens de professoren der Vrije Universiteit. Prof. Schilder helpt juist mee om de denkbeelden van twee van de meest bekwaame, van zeer principieele professoren van de Vrije Universiteit te bepleiten.

De wijze waarop „De Heraut” Prof. Schilder bestrijdt, is een ontzettende flater. Wie van jongs af met de grootste pieteit jegens „De Heraut” vervuld is, vindt het pijnlijk, dit te moeten zeggen.

Een geheim, maar publiek geworden stuk.

Via „Opbouw” citeer ik volgend stuk, dat onlangs publiek geworden is:

De „Denkschrift”, welke de belijdenisbeweging, richting-Niemöller, Pinksteren j.l. aan Adolf Hitler zond en door een „lek” publiek werd, bevat naar wij thans op grond van den letterlijken tekst mededeelen kunnen, vooreerst een uiteenzetting van het gevaar van den strijd tegen de Christelijke kerk, die in Duitschland „sterker dan ooit sinds 1918” op te merken valt. Aan den rijkskanselier wordt de vraag gericht, of „het pogen om het Deutsche volk te ontkerstenen door verder medewerken van verantwoordelijke staatslieden of ook slechts door hun toezien en laten geworden de officiële koers van de regering zal worden”. Toonaangevende persoonlijkheden in den staat leggen het woord „positief Christendom” willekeurig uit. De kerk ontving nooit de mogelijkheid om de vanuit hooge plaatsen gegeven verkeerde interpretaties van het Christelijk geloof met gelijke mogelijkheid van publiciteit te weerleggen. Sinds de aan de kerk opgedrongen verkiezingen van 1933 is tot op heden het eene ingrijpen in de kerk op het andere gevolgd. De kerk wordt in zaken van bestuur en financiën afhankelijk van den staat gehouden, van de vrijheid harer getuigenissen en ordening beroofd

en tot duldning van de dwaalleer gedwongen. Onder het parool van de „ontconfessionalisering” of „overwinning van de confessionele scheidsmuur” is een beweging ontstaan, die aan de kerk haar actie op het publieke terrein onmogelijk maakt. De ontconfessionalisering van de school wordt door den staat bewust bevorderd. Onder schending van de rechten der kerk wordt de afschaffing van de belijdeniskerk nagestreefd. En hierbij wordt op de gewetens der ouders de sterkst mogelijke partijdruk uitgeoefend. Als aan den Christen in naam van de nationaal-socialistische wereldbeschouwing een antisemitisme opgedrongen wordt, dat tot Jodenhaat verplicht, staat daartegenover het gebod der naastenliefde. Een van het Christendom in wezen verschillende moraliteit dringt bij het Duitse volk binnen en dreigt het te onttaarden. In sterke mate wordt heden voor goed gehouden datgene wat het volk nuttig is. Een zoodanige handelwijze stelt doelmatigheidsoverwegingen boven de in Gods Woord geëischte waarachtigheid. Aan de wijze, waarop officieel de kerkstrijd omschreven wordt, aan de behandeling van de evangelische pers en het evangelische vergaderingsleven, aan de verandering van het begrip der vrijwilligheid in de offervardigheid in zijn tegenwoordig bij gelegenheid van inzamelingen en bij propaganda voor het lidmaatschap van organisaties enz. wordt den evangelischen Christen deze verwaarloozing van het waarheidsgebed bijzonder duidelijk. De eed als het zweren van trouw en het op zich nemen van bindende verplichtingen komt schrikwekkend vaak voor en zinkt daarmee schrikwekkend diep in waardeering. De waardeering van de stembiljetten bij de laatste rijksdagverkiezing heeft vele Christenen in gewetensnood gebracht, daar immers het nut van het volk boven de waarachtigheid gesteld wordt. Evangelische Christenen, die voor de waarachtigheid van hun beslissing uitkwamen, zijn gehoord en mishandeld. Het evangelische geweten, dat zich voor volk en regering mede-verantwoordelijk weet, wordt zwaar gedrukt door het feit, dat er in Duitschland, dat zich een rechtstaat noemt, nog altijd concentratiekampen zijn en dat de maatregelen van de geheime politie aan alle rechterlijke controle onttrokken zijn. De rijksregering moge zich de vraag voor leggen, of het Duitse volk het op den duur zal kunnen dragen, als deze weg verder beschreden wordt. Reeds nu oefenen de gewetensdwang, de vervolging van de evangelische overtuiging, het elkander bespieden en uithooren een onheilvollen invloed.

In het slot van het geschrift heet het: „Ons volk dreigt de aan het volk door God gestelde perken te buiten te gaan. Het wil zichzelf tot maat aller dingen maken. Dat is menselijke hoogmoed, die tegen God opstaat. In dit verband moeten wij aan den leider en rijkskanselier onze zorg bekendmaken, daarover dat hem veelszins vereering in een zoodanigen vorm geboden wordt, als alleen aan God toekomt”.

Advertenties.

„De Waarheidsvriend” schrijft:

Gelukkig is — en nog wel uit den kring van Vrijzinnig Hervormden — nu de stem gehoord: niet meer doen! De vrijzinnige predikanten van Drachten, Ds D. Bakker en Ds J. Dikboon, hebben gepubliceerd, „dat zij voortaan het onderwerp van hun preeken niet meer in de courant zullen aankondigen”. Zij achten het — gelukkig! — „in strijd met het wezen en de taak van de Kerk”. „De Kerk is — zeggen ze — meer dan een vereniging. De Kerk is de bewaarster van de schat der eeuwen. En wij meenen — aldus deze vrijzinnige predikanten — dat het daár bovenal en allereerst om gaat, als wij als gemeente samenkomen. Gaat om de hoedschap, die ons oordeelt en beschaamt, maar ons tegelijk zegent en roept. En nu maakt het bij ons verschil, of wij ons naar de kerk begeven om te hooren, wat één van ons zeggen zal over dit of dat onderwerp, of dat wij samen leeren opgaan tot den eeredienst voor het aangezicht van Hem, Wien ons leven behoort”.

Het blad voegt hieraan toe:

Wij willen op elk woord hier geen onderzoek instellen of het juist is zoo de dingen te zeggen. Maar met de hoofdstrekking zijn we het eens: de Kerk moet de menschen niet trekken door de annonce, dat een of ander onderwerp — en dan natuurlijk een

pikant onderwerp — behandeld wordt. Dat is in strijd met het wezen en de taak van de Kerk. Het blad geeft enkele voorbeelden:

We denken aan een dominee, die... experimenteert vooral door reclameborden en meer nog door advertenties, waardoor het onderwerp wordt bekend gemaakt, dat behandeld zal worden. Rondom St. Nicolaas is de duivel dan de zwarte Piet; rondom Erasmus-herdenkingen doet „het ei van Erasmus, dat Luther uitgebroed” opgeld; en het onderwerp is in het blad, dat de geleerde omslaat, als hij de klok slaan”.

Anti-militarisme wordt door oorlogsschandalen predikt. Lijkverbranding wordt smakelijk gemaakt. En zoo gaat het telkens weer met een nieuw programma.

Vox populi vox dei

Uit „De Vuurtoren” (A.R. propagandablad):

„Boven elken eerlijken rechter staat God.”

Aldus Hitler.

Schrik niet waarde lezer.

U denkt, dat dit geen woorden van den Führer is. Inderdaad heeft Hitler deze woorden gesproken. Een verkiezingspeech te München sprak hij ook volgt:

„Wanneer men nu ergens ter wereld samenkomt om over ons recht te spreken, dan zeg ik, boven elken eerlijken rechter staat God.”

Welaan zegt ge, dat klinkt toch heusch niet als Neen, als meer niet gezegd was, zouden zij, die hun God boven hun Führer stellen, er mede instemmen. God boven allen en alles, dat belijden ook.

Maar, Hitler vervolgde aldus: „en de stem des volks is de stem van God en daarom zij mijn Duitsche volk, alleen mijn rechter”.

KERKNIEUWS

Beroepen te:

Ooster-Nijkerk (Fr.): Cand. M. Wilschut te Rotterdam. Wateringen: Cand. K. Schouten te Amsterdam.

Aangenomen naar:

Daarlevree: Cand. B. Geuchies te Dwingelo.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Amersfoort: A. Dubois te Oud-Beijerland. Rozenburg: Cand. D. van Wilsom te Soestdijk. Urk: L. S. den Boer te Arnhem.

Aangenomen naar:

Drachten: Cand. J. P. Geels te Apeldoorn.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Amsterdam-Noord: M. Heikoop te Utrecht.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Kerkrade, J. B. Groenewegen te Welsom (O.). Meppel: C. M. Krijger te Beverwijk. Nigtevecht (toez.): Cand. J. Swijnenburg te Zeist. Opwierda (toez.): G. Jansma te Makkum. Vollenhove (toez.): H. G. Groenewoud te Balk.

Aangenomen naar:

Bruinisse: G. H. J. Marsman te Urk. Heusden: Cand. F. L. van Duykeren, hulppred. te Leiden.

Bedankt voor:

Arnhem: J. P. E. C. Eerhard te Hillegom. Kerkrade: H. Boersma te Angerlo. Westerhaar (O.): Cand. F. L. van Duykeren, hulppred. te Leeuwarden.

THEOLOGISCHE SCHOOL TE KAMPEN.

De inschrijving van nieuwe Studenten en de recensie

zullen D.V. geschieden op **VRIJDAG 2 OCTOBER**, des middags van 2.30 uur tot 4.30 uur.

Zij die zich, op grond van een Diploma Eind-examen Gymnasium of Staatsexamen, willen laten inschrijven, worden op 2 October verwacht 's morgens om 10 uur in 't gebouw der School.

Namens het College van Hoogleraren,
Dr S. GREJDANUS, Secretaris.

Chr. Muziektijdschrift „De Harp”

met maandelijksche Muziekbljage

f 1.50 per jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheele voldoening smaken.

Adm.-Adres: te Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

Wie wil zich belasten met het werven van abonnees op dit blad?

Aanmelding aan ons Bureau te Goes.

AT LEGT FLINK
GEWICHT IN DE SCHAAL

UITERST
BILLIJK
PRIJZEN

OOSTERBAAN & LE COINTRE
GOES

zoudt gij ook zeggen als gij UW DRUKWERK liet vervaardigen in ons zeer modern ingericht bedrijf. Door ons Drukwerk krijgt U druk werk in uw zaak.

Heden verscheen:

Twaalf Oud-Patriarchen

DOOR

Dr A. KUYPER

Met een woord ter inleiding van PROF. DR H. H. KUYPER.

Prijs f 0.90 - Geb. f 1.50.

Kuyper's boekje over de „Twaalf Patriarchen” is bekend. Niet bekend was het, dat Kuyper ook over de Oud-Patriarchen had geschreven. Deze Bijbelsche karakterstudien werden onlangs ontdekt. Nu ze in boekvorm zijn verschenen, geniet men van deze fonkelende beschouwingen over Adam, Abel, Seth, Henoch, Noach, Sem, Japhet, Abraham, Loth, Melchizedek, Isaïe en Jacob.

In elken Boekhandel.

J. H. KOK N.V. - KAMPEN.

Heden verscheen:

DE LEERTUCHT

OVER DE LEDEN DER KERK

DOOR

Ds JOH. JANSSEN

Nu op de komende Generale Synode o.m. zal worden behandeld, of leden der kerk, die aangesloten zijn bij C.D.U. of N.S.B. onder de kerkelijke tucht moeten komen, is de Leertucht-kwestie beëindigd.

Ds Janssen, een der bestekenners van het Kerkrecht, geeft hier nu een belangrijk geschrift over deze aangelegenheid. Ieder, die meeleeft, moet het lezen.

PRIS 90 CENT.

In elken Boekhandel.

Uitgave

J. H. KOK N.V., Kampen.

Plaats uw Familie-Advertentie in „De Reformatie”